

Південна Америка

Води суходолу

7 клас

Мета: знайомити із загальними рисами вод суходолу материка, основними річковими системами; сприяти розумінню впливу клімату та рельєфу на формування та розподіл вод суходолу; вдосконалювати уміння та навички характеризувати найбільші річкові системи материка, працювати з картами атласу, розвивати географічний кругозір.

Обладнання: фізична карта Південної Америки, підручник, атлас, зошити, мультимедійна презентація.

Основні поняття: води суходолу, басейни річок, річкова система, режим, живлення, водоспад, тектонічне озеро, озеро-лагуна, льодовик, підземні води.

Тип уроку: комбінований

КОНТУРНА КАРТА : Амазонка, Парана, Оріноко, Маракайбо, Тітікака, Поопо, Анхель, Ігуасу.

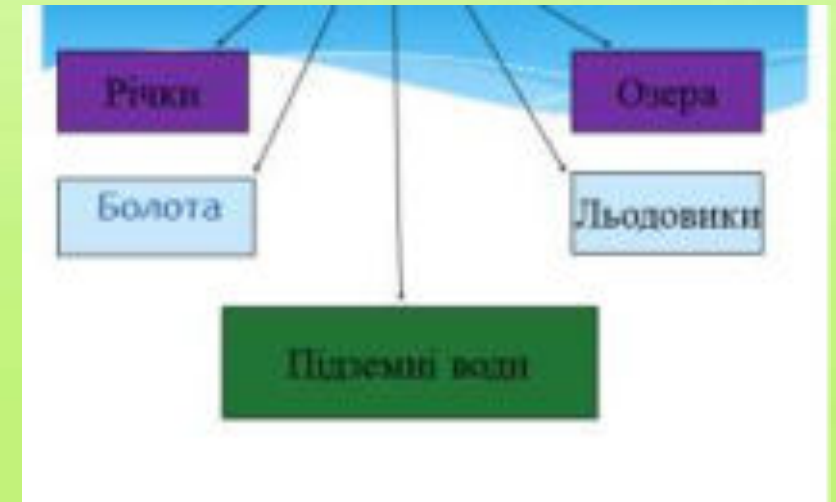
ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II.Актуалізація класу

Закінчіть речення.

- Південна Америка розташована в кліматичних поясах:
- На якому узбережжі випадає найбільш опадів.....
- Особливий тип клімату, що формується в Андах, називається...
- В якому кліматичному поясі протікає найповноводніша річка світу.....
- Із якого океану пасати приносять вологе повітря на материк....
- Як Анди впливають на клімат Південної Америки....
- Які течії впливають на клімат материка.....
- Які вітри хазяйнують на півдні Південної Америки.....

«Водна мережа материка — це дзеркало його клімату та рельєфу».

ПЛАН ВИВЧЕННЯ МАТЕРИКА

- 1. Загальні відомості**
- 2. Фізико-географічне положення**
- 3. Історія відкриття, дослідження та вивчення**
- 4. Тектонічна будова, особливості рельєфу та корисні копалини**
- 5. Клімат**
- 6. Води суходолу**
- 7. Природні зони**
- 8. Населення та політична карта**

ПРИГАДАЙТЕ

- Як на води суходолу впливає клімат?

Вплив клімату
на води суходолу

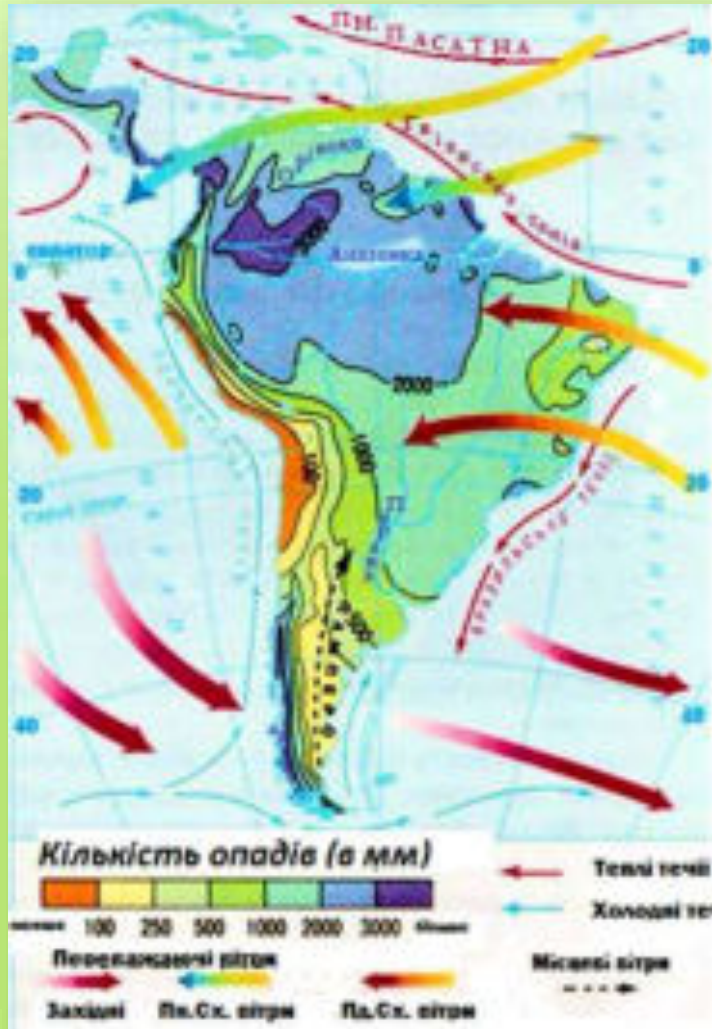
- Як на характері річок позначаються особливості рельєфу?

РІЧКИ

Найвологіша з усіх материків Південна Америка має **повноводні річки**, що живляться переважно **рясними дощами**

Які найбільші річки протікають на території Південної Америки?

Амазонка — «цариця річок»

- **найповноводніша** річка земної кулі
- річний стік становить **15 % стоку** всіх річок
- **найдовша** → **6437 км** (Ніл – 6690 км)
- **найширша** → в нижній течії - **20 км**
- **найглибша** → **90 м!**
- має **найбільший річковий басейн**
- **718 млн км²**

Рекорди світу

Амазонка має найбільший у світі басейн, який дорівнює площі Австралії – понад 7 млн км². У річку впадають більш як 500 великих приток, що утворюють величезну річкову систему. За рік Амазонка виносить стільки води в Атлантичний океан, що за 12 днів можна було б наповнити Азовське море.

Світ у просторі й часі

Поророка

На Амазонці спостерігається дивовижне явище. Припливна хвиля, що вільно входить з Атлантичного океану в широке гирло річки, піднімається вгору проти течії аж до 3000 км. Вода котиться 5-метровою стіною зі швидкістю поїзда і страшенним гуркотом. Хвиля руйнує береги, валить дерева, перевертає судна. Індіанці називають це явище порока – «*grimлива вода*».

Прісноводний дельфін

Піранья

Анаконда

Парана — «матір моря»

- друга за величиною річка Південної Америки (**4400 км**)
- каламутний слід річки помітний за 100-150м від берега
- утворює пороги і кілька великих водоспадів
- найбільший з них — **Ігуасу** (потік завширшки 4 км на 275 потоків, які спадають з висоти 72 м)

вдсп. Ігуасу

<https://www.youtube.com/watch?v=N-c6wh833u0>

<https://www.youtube.com/shorts/5bHP4sn-KCE>

Ориноко

- — третя за довжиною (**2730 км**)
- рівень води в ній залежить від сезону дощів; лише на заболоченій Оринокській низовині Ориноко стає **судноплавною** під час морських припливів

- → на річці Чурун розташований найвищий водоспад світу — **Анхель**

<https://www.youtube.com/watch?v=eVxs-oiEiso>

Рекорди світу

Найвищий водоспад світу Анхель

(мал. 113) має висоту 979 м: він у 21 раз вищий за Ніагарський. Свого часу альпіністам знадобилося 9 днів, щоб піднятися на гору, з якої вода падає вниз. Легенда про величезний, що падає «просто з неба» водоспад була відома ще з XVI ст. Проте побачити його вдалося тільки в 1937 р. американському льотчику Джеймсу Ейнджелу (Анхелю) під час польоту. Висота падіння води така, що потік перетворюється на водяний пил, не досягаючи дна ущелини. А внизу, утворившись ніби з нічого, вирує річка. Водоспад Анхель розташований на річці Чурун у басейні Ориноко, у тропічних лісах національного парку Канайма, який є об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО.

- загальна висота водоспаду — **979 м**
- висота вільного падіння — **807 м**

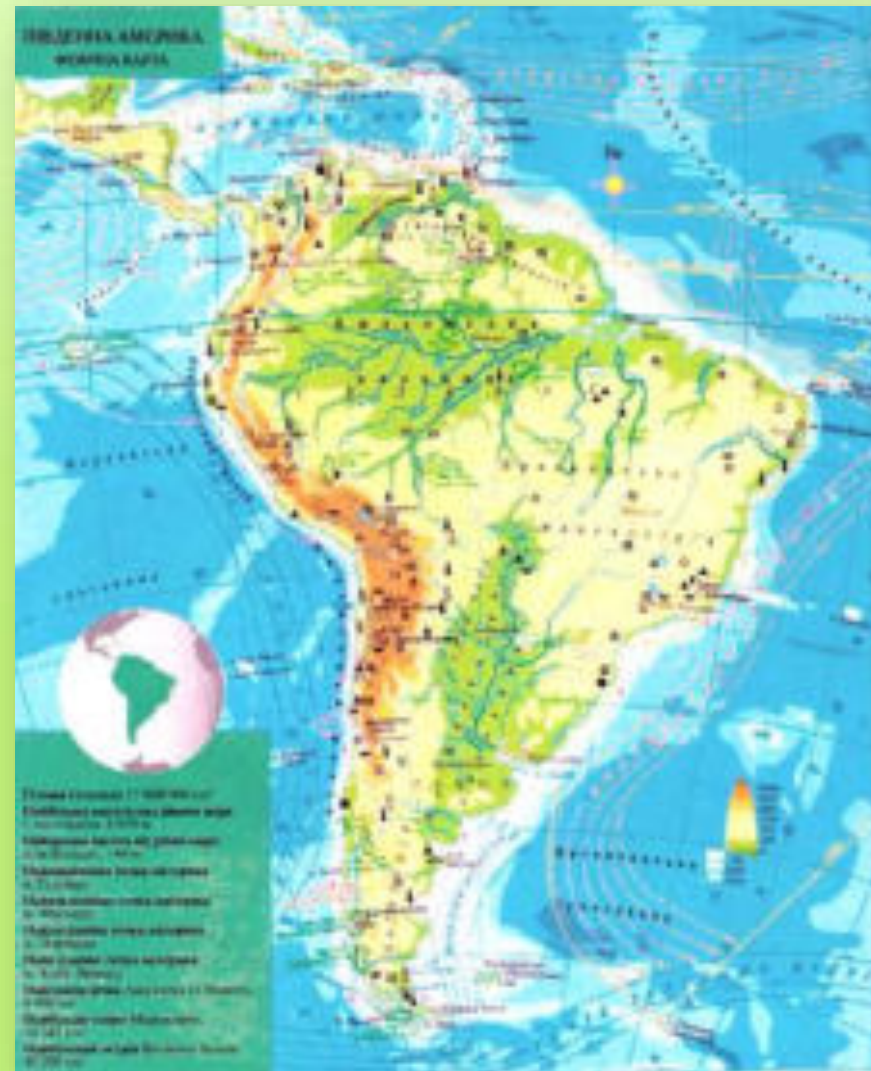
ОЗЕРА

- Озер у Південній Америці **мало**
- Найбільші з них — **Маракайбо** й **Тітікака**

Подорож у слово

Назви озер означають: **Маракайбо** – Земля Мари (Мара – ім'я вождя, який правив у XVI ст.), **Тітікака** – Скеля біля місця видобування руди (з мови індіанців кечуа *timi* – місце видобутку руди, *кака* – скеля) або гірська пума.

оз. Маракайбо

— озеро-лагуна на узбережжі Карибського моря, сполучене з ним вузькою протокою

- **площа – 13 210 км²**
- **глибина – 60 - 250 м**
- **вода прісна**
- **на дні пробурено понад 6 тис. нафтових свердловин**

оз. Тітікака

- — найбільше з високогірних озер світу (**3812 м** над рівнем моря)
- У нього впадає багато річок, а витікає тільки одна

- Глибина – **304 м**
- Площа – **8 372 км²**
- Температура **+14°C**

На озері Тітікака живе індіанське плем'я уру, яке будує з тростини не тільки човни, а й будинки

Світ у просторі й часі

Скарби Тітікаки

Озеро Тітікака інки вважали священним. За легендами, на його дні стоять затоплені храми, в яких поховано золото. Це спонукало відомого французького океанолога Жака Іва Кусто за допомогою підводного апарата дослідити дно. Дослідження тривали два місяці. Проте ні храмів, ні золота не було знайдено. Натомість було виявлено понад 1 млн жаб, які живуть під водою і дихають усією шкірою, а також встановлена максимальна глибина озера (304 м).

Узагальнення матеріалу

До басейну якого океану належить більша частина річок Південної Америки? Чим це пояснюється?

Який тип живлення характерний для більшості річок материка?
Де в Південній Америці знайдемо льодовики, болота? Чому?

Що спільного в річкових системах Південної Америки та Африки?
Що їх відрізняє?

Підсумуємо

- **Вологий клімат Південної Америки сприяє утворенню густої мережі повноводних річок**
- **Анди слугують не тільки гігантським кліматорозділом, а й вододілом Південної Америки**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

опрацювати параграф підручника, конспект, знати основні поняття

КОНТУРНА КАРТА : Амазонка, Парана, Оріноко, Маракайбо, Тітікака, Поопо, Анхель, Ігуасу.

Для відсутніх на уроці та покращення балу з теми (за бажанням):

Заповнити таблицю , зробити висновок. Працюємо з картами атласу.

Назва річки	Місце витоку	Куди впадає	Довжина	Тип живлення	Основні притоки

Роботу надсилаємо на HUMAN або на ел адресу:

school55lm@gmail.com